

VRIENDENLOTERIJ EN
HET CONCERTGEBOUW

Het concert dat u vandaag bezoekt is onderdeel van de VriendenLoterij ZomerConcerten; een divers programma, van klassiek tot pop en jazz, in een zomerse en informele sfeer. Deelnemers van de VriendenLoterij krijgen met hun VIP-KAART 50% korting op concertkaarten voor de VriendenLoterij ZomerConcerten en kunnen met voorrang bestellen. Het Concertgebouw en de VriendenLoterij wensen u een geweldig ZomerConcert!

© Eduardus Lee

luister
relax
geniet

classicnl
non-stop de mooiste
klassieke muziek voor iedereen
app | kabel | classic.nl

VRIENDENLOTERIJ
ZOMER
CONCERTEN

Dinsdag 16 juli 2024

Grote Zaal 20.00 uur

Brussels Philharmonic
Thomas Dausgaard, dirigent
Stella Chen, viool

Johannes Brahms 1833-1897

Vioolconcert in D, op. 77 (1878)

Allegro non troppo

Adagio

Allegro giocoso, ma non troppo vivace

PAUZE

Gustav Mahler 1860-1911

Symfonie nr. 1 in D (1884-88; revisie 1906)

Langsam, schleppend (Wie ein Naturlaut) - Im Anfang sehr gemächlich

Kräftig bewegt, doch nicht zu schnell - Trio: Recht gemächlich

Feierlich und gemessen, ohne zu schleppen

Stürmisch bewegt

ZOMERCONCERTEN.NL

HET
CONCERT
GEBOUW

TOELICHTING

Veel van zijn muziek schreef Johannes Brahms tijdens zijn zomervakanties te midden van het oogverblindende natuurschoon in Duitsland, Oostenrijk of Zwitserland. Zo ook zijn beroemde *Violconcert in D*, op. 77. Dat kwam op papier in 1878 in Pörttschach aan het Wörthermeer in het Oostenrijkse Karinthië, kort na de *Tweede symfonie* die ook een landelijk sfeer uitstraalt. De première was op Nieuwjaarsdag 1879 in het Leipziger Gewandhaus met Joseph Joachim als solist en Brahms als dirigent. Brahms wilde al langere tijd een vioolconcert componeren, had veel vroegere concerten bestudeerd, maar leek zich niet te willen meten met de beroemde vioolconcerten van Beethoven en Mendelssohn. Eén concert liet hij zich vele malen voorspelen door Joachim, het *Violconcert in a* van Giovanni Battista Viotti, een tijdgenoot van Mozart. Het uiteindelijke resultaat was zo moeilijk speelbaar voor de violist dat in de pers werd gesproken over 'een concert tegen de viool!' En de eerste uitvoeringen met Joachim werden meer met respect dan met belangstelling beluisterd. De tijd moest nog rijpen voor dit werk, dat inmiddels behoort tot het meest begeerde vioolrepertoire.

Mahlers Eerste symfonie

Zes jaar na Brahms' *Violconcert* begon Gustav Mahler aan zijn *Eerste symfonie in D*, die hij vier jaar later, in 1888, voltooide. Hij componeerde het werk met op de achtergrond de roman *Titan* (1803) van Jean Paul Richter. Mahler had oorspronkelijk in een programma uitgelegd wat hij in de symfonie wilde schilderen en uitdrukken, maar trok naderhand de titel en het programma terug. Het eerste deel schetst het ontwakken van de

natuur in de vroege ochtend. Uit de koekoeksroep ontstaat langzaamaan het melodische materiaal waaruit het hele eerste deel is ontwikkeld. En deze melodie blijkt een lied te zijn: *Ging heut' Morgen übers Feld* uit Mahlers *Lieder eines fahrenden Gesellen*. Na een scherzo in de vorm van een Ländler, een Oostenrijkse volksdans, is het derde deel opnieuw verrassend met een contrabasso op het deuntje van *Vader Jacob*. Het publiek was destijds intens beledigd en razend. De revolutionaire en vulkanische finale maakte het alleen maar erger. Het was een worp van het genie, maar niemand die het besefte. Na de geflopte première van de *Eerste symfonie* in 1889 in Boedapest, die door hemzelf werd geleid, schreef Mahler aan zijn biograaf Nathalie Bauer-Lechner: 'Na de uitvoering werd ik door mijn vrienden gemeded. Omdat niemand met mij erover wilde spreken, liep ik rond als een paria met een besmettelijke ziekte.' De heren van de pers sabelden het werk neer met woorden als: monsterachtig, vormeloos, smakeloos, ondraaglijk dissonant, aanstootgevend banaal. Daarom trok Mahler zijn *Eerste* drie jaar lang terug. Ondanks de slechte ontvangst zette een jonge dirigent in Weimar zich in de jaren 1890 met vuur in voor deze symfonie. En dat was Richard Strauss. Gelukkig bezat Mahler een gezonde dosis relativiseringsvermogen. Wanneer een van zijn werken weer eens slecht gevallen was bij het publiek, zei hij: 'Mijn tijd komt nog wel.'

Clemens Romijn

BIOGRAFIE

Brussels Philharmonic is opgericht in 1935 als orkest van de Belgische openbare omroep. Thuisbasis is Studio 4 van het gerenoveerde Flagey-gebouw in Brussel, waar het orkest een eigen concertserie heeft, net als in het Paleis voor Schone Kunsten. Het orkest speelt ook elders in Vlaanderen en treedt geregeld op in de hoofdsteden van Europa. Bij alle concerten worden uitgezonden door Klara en de VRT. De Deense dirigent **Thomas Dausgaard** wordt internationaal geprezen om zijn 'grote overtuigingskracht en uitmuntend muzikaal vakmanschap' (*Europadisc*). Onlangs rondde hij zijn termijn als chef-dirigent van het BBC Scottish Symphony Orchestra af. Daarnaast is hij laureaat-dirigent van het Swedish Chamber Orchestra en eredirigent van zowel het Danish National Symphony Orchestra als het Orchestra della Toscana. Eerder was hij verbonden aan de Seattle Symphony. Hij werkt als gastdirigent samen met toonaangevende orkesten en zet zich graag in voor maatschappelijke projecten. Zo initieerde hij een samenwerking met een jeugdorkest in de sloppenwijken van São Paulo. Winnaar van de Gramophone Young Artist of the Year 2023 **Stella Chen** (1992) maakt haar Concertgebouwdebuut. Zij trok internationaal de aandacht toen zij in 2019 de Koningin Elisabethwedstrijd won. Het jaar erop ontving ze ook de Avery Fisher Career Grant en de Lincoln Center Emerging Artist Award. Chen studeerde aan Harvard University, het New England Conservatory en The Juilliard School in New York. Als solist met orkest en in kamermuziek maakt zij furore op podia in Noord-Amerika, Europa en Azië. Chen bespeelt de 'General Kyd'-Stradivarius uit 1720, die ze in bruikleen heeft.

ZOMERCONCERTEN.NL

SUMMARY

Johannes Brahms wrote his *Violin Concerto in D major*, op. 77 in 1878 while on holiday in Carinthia in Austria. The premiere was on New Year's Day 1879 in the Leipzig Gewandhaus, with the renowned Joseph Joachim as soloist and Brahms conducting. The finished piece was so difficult for the violinist to play that the press had started to refer to it as 'a concerto against the violin!' Audiences at Joachim's first performances were more awestruck by his skill than interested in the music. The piece was simply ahead of its time, and today it is one of the most cherished pieces in the violin repertoire. Gustav Mahler based his *First Symphony in D major* (1888) on a novel, *Titan* (1803), by Jean Paul Richter. The first movement depicts the natural world, awakening in the early morning. The cuckoo's call gradually becomes a theme which is then developed throughout the entire movement. This melody is from Mahler's *Lieder eines fahrenden Gesellen* (*Songs of a Wayfarer*), a song called *Ging heut' Morgen übers Feld*. After a dancing scherzo in the form of an Austrian Ländler, the third movement surprises again, this time with a solo contrabass playing the tune of *Vader Jacob* (best known to English speakers as *Frère Jacques*). This perceived offence angered the audiences at the time, and the symphony's revolutionary, volcanic finale only made things worse. Fortunately, Mahler had a good ability to put things into perspective, saying 'My time is still to come.'

Translation: Anne Hodgkinson

EN VERDER...

ZOMERCONCERTEN LIVE!

Geniet nog even na van het concert tijdens ZomerConcerten Live! Met vanavond een ontmoeting in de Spiegelzaal met Thomas Dausgaard (dirigent) en Stella Chen (viool). U bent van harte welkom.

ONTDEK MEER

Op concertgebouw.nl/ontdek gaat een wereld voor u open. U vindt er video's, interviews, verhalen, podcasts, concertregistraties en nog veel meer.

STEUN ONS

Draag bij aan de toekomst van Het Concertgebouw, nu of later. concertgebouw.nl/steun-ons

CONCERTTIP

vr 09/08

20.00 uur
Grote Zaal

Violist Nikolaj Szeps-Znaider in Beethovens Vioolconcert

Het Galilee Chamber Orchestra, met daarin de beste Joodse en Arabische musici uit Israël, bewijst onder leiding van Saleem Askar dat muziek verbindt. Dit keer met solist Nikolaj Szeps-Znaider in Beethovens geniale *Vioolconcert* en Mendelssohns *Derde symfonie*.

